

Chombra pitschna refusa la chatscha sin il luf

Ina debatta extendida davart duas intervenziuns vallesanas

DA CLAUDIA CADRUVI / ANR

■ **Tscherts Vallesans faschessan il pli gugent curtas cun il luf: En duas intervenziuns han els giavischà da pudair far chatscha sin il luf. Gliez ha la chombra pitschna refusà ier. Ussa pon ins cuntinuar a realisar la proposta Engler.** Bunamain mo represchentants da muntogna han discurrì ier en debatta. Ils blers han pledà persuenter d'acceptar la moziun da l'anteriur cusseglier *René Imoberdorf* (VS) per midar la lescha ch'ins posia l'entir onn far chatscha sin il luf. Il davos han ins refusà la moziun cun 26 cunter 17 vuschs. L'iniziativa dal chantun Vallais per desdir la convenziun internaziunala per la protecziun dals animals ha gi' nagina schanza ed è vegnida refusada senza discussiun.

Termaglims cun concepts

Plirs orators han renfatschà a la ministra d'ambient *Doris Leuthard* ch'ella n'interprendia nagut concret, na prendia betg serius ils quitads dals purs da nursas e che sia administraziun fetschia be termaglims cun concepts da lufs. Dapi ch'ella saja en uffizi saja il luf stà quasi en mintga sessiun sin la glista da tractandas, è sa dustada la cussegliera federala. «Nus avain adattà duas giadas la lescha da chatscha ed avain elavurà il concept da lufs ensemen cun ils chantuns.» En l'entir'Europa na dettia quai betg in soli pajais che lubeschia la chatscha sin il luf.

Plinavant haja il parlament acceptà pir avant in onn la moziun Engler che giavischia ina convivenza raschunavla

tranter l'uman ed il luf, ha ditg *Leuthard*. Sia administraziun haja gia elavurà ina lescha tar questa moziun. Ma avant che ir en consultaziun hajan ins spetgà sin la decisiun areguard la moziun *Imoberdorf*.

Pro chatscha

Il concept existent per sajettar in luf privlus na funcziunia betg, ha criticà *Beat Rieder* (pcd/VS). Las premissas per sajettar in luf sajan memia severas: In luf stoppia avair stgarpà almain 35 nursas

entaifer trais mais. Gliez stoppia esser cumprovà cun analisis da DNA. Plinavant saja da mussar si ch'ins haja pertgirà bain avunda las nursas. Pir lura dettia quai ina lubientscha da sajettar in luf privlus. Ed anc sch'igl existia ina lubientscha mitschia il luf probabel damai ch'ins al dastgia sajettar mo entaifer 60 dis sin l'intschess nua ch'el ha stgarpà las nursas. Ils aderents dal luf hajan bels posters dal luf da rapina avant egl. El sez abiteschia en il Lötschental nua che dus

lufs hajan dacurt stgarpà diesch tscharvas. Ils lufs chaschunian donns considerabels, ha ditg *Werner Hösli* (pps/GL). En ses chantun sajan ruttas or e mortas ina notg pliras mugias sin in'alp. L'autra damaun hajan ins vesi in luf en la regiun. Il pur haja stuì prender en cumpra donns da passa 20 000 francs. Tgi che crititgeschia ch'il muvel sin las alps na vegnia betg protegi bain avunda, n'haja simplamain betg idea da l'alpegiaziun. Alps s'extendian sur plirs kilometers e sin plirs

tschients meters d'altezia. Ils animals sajan di e notg en il liber. «Co duess ins po mai proteger las muntaneras dal luf senza ch'ils custs muntan en altezias absurdas?» Sch'il luf sa derasia vinavant uschè svelto vegnian chargiadas pli e pli paucas alps.

Contra chatscha

Ils ultims onns haja il parlament tractà almain in tozzel intervenziuns areguard il luf, ha ditg *Robert Cramer* (verds/GE). «Quai è total excessiv, claramain nunraschunavel ed inutil.» Mintg'onn vegnian stgarpadas var 200 nursas dal luf. En il medem temp crappian 4000 nursas da malsognas u perquai ch'ellas roclian surengiu etc. Quels che sa vilentian per vi dal luf duessian plitost s'occupar meglier da lur animals. Avant in onn haja il parlament acceptà la moziun Engler che pretendia midadas da sauna raschun. Sch'ins cuntinueschia uss e fetschia giugs cun moziuns extremas ristgian ins il davos in referendum dal pievel.

Era *Daniel Jositsch* (ps/ZH) ha averti ils politichers da muntogna da betg sfurzar atras moziuns extremas che chattassan forsà anc in tschert resun en la chombra pitschna. Ma reschertgas hajan mussà che 75 pertschient da la populaziun giavischia ch'il luf survegnia ses plaz en Svizra. En cas d'ina votaziun a l'urna daventassi grev da dumagnar atras pretenziuns stravagadas. La moziun *Imoberdorf* veglia laschar far l'entir onn chatscha sin il luf, tge che na signifitgeschia nagut auter che da vulair bandischar quest animal da rapina ord la Svizra.

Sin basa da las datas da l'Uffizi da chatscha e pestga dal Grischun fin il 2016 han ins pudì perseguir la preschientscha dal luf en il Grischun.

GRAFICA RTR